

INLEIDING	15
Een analyse op drie niveaus	15
Luik 1. De job van ondernemer en de ondernemer als jobcreator	17
Luik 2. Het aanwakkeren van de intentie tot ondernemen	18
Luik 3. Startend Vlaanderen: profiel en hulpbronnen	19
Luik 4. Innovatie en internationalisering	20
Luik 5. En toen was het aan het beleid	22
Referenties	22
1. HOEZO, VLAANDEREN NIET ONDERNEMEND?	
DE ONDERNEMERSGRAAD IN EUROPEES PERSPECTIEF	23
1.1 Ondernemend Vlaanderen?	23
1.2 Onze bronnen	25
1.3 Tien observaties over ondernemerschap in Vlaanderen	26
1.4 Conclusie	56
1.5 Referenties	58
2. STARTENDE ONDERNEMINGEN EN JOBCREATIE.	
OVER DREMPELS EN HEFBOMEN	60
2.1 Inleiding	60
2.2 Het proces van jobcreatie door startende ondernemingen	61
2.3 Drempels en stimuli bij het aanwerven van personeel	67
2.4 Drempels en stimuli bij aanwerving: een exploratief onderzoek	76
2.5 Conclusie	79
2.6 Referenties	81
3. WILLEN IS NIET ALTIJD KUNNEN:	
DE BRUG TUSSEN INTENTIE EN ONDERNEMERSCHAP	85
3.1 Inleiding	85
3.2 Theorie van Gepland Gedrag	87
3.3 De meting van intenties bij Vlaamse studenten	89
3.4 De relatie tussen ondernemerschapintentie en gedrag	94
3.5 Conclusie	97
3.6 Referenties	100
4. STIMULEREN VAN ONDERNEMERSCHAP IN HET HOGER ONDERWIJS –	
EEN ZOEKTOCHT NAAR GOEDE PRAKTIJKEN	102
4.1 Inleiding	102
4.2 Uitgangspunten van ondernemerschapsonderwijs	103
4.3 De drempels in kaart gebracht	105
4.4 Onderwijsvormen gericht op ondernemerschap	113

4.5 De relatie met ondernemerscompetenties	125
4.6 'For' in plaats van 'about' entrepreneurship	128
4.7 Referenties	130
5. STARTERS IN BEELD.	
HET PROFIEL VAN STARTENDE VENNOOTSCHAPPEN	
IN VLAANDEREN	
5.1 Inleiding	134
5.2 Startend ondernemerschap in evolutie	134
5.3 Startend ondernemerschap: Vlaanderen vergeleken	136
5.4 Starten in Vlaanderen onderzocht: START 2007	139
5.5 Conclusie	162
5.6 Referenties	164
6. OVERHEIDSMATREGELEN VOOR STARTERSFINANCIERING	
6.1 Inleiding	167
6.2 De financiering van starters	167
6.3 Waarom is overheidsinterventie in de markt van startersfinanciering nodig?	171
6.4 Overzicht van de beschouwde overheidsmaatregelen	172
6.5 Organisationele aspecten	174
6.6 Maatregelen voor kleine en/of grotere initiatieven	175
6.7 Maatregelen gericht op groeigerichte starters	178
6.8 Hefboom-effecten	183
6.9 Uitdagingen voor de toekomst	185
6.10 Appendix: kmo-financieringsproducten van de overheid	187
6.11 Referenties	193
7. DE IMPACT VAN NETWERKEN	
OP SUCCESVOL ONDERNEMERSCHAP IN VLAANDEREN	
7.1 Inleiding	196
7.2 Theorie en hypothesen	198
7.3 Methodologie	204
7.4 Resultaten	207
7.5 Conclusie	211
7.6 Appendix	214
7.7 Referenties	215
8. HET BELANG VAN BEDRIJFSMIDDELEN IN EEN ANDER PERSPECTIEF	
8.1 Inleiding – het belang van bedrijfsmiddelen voor de prestaties van startende ondernemingen	220

8.2 Alternatieve perspectieven op het belang van bedrijfsmiddelen voor het succes van startende ondernemingen	221
8.3 Methode	226
8.4 Resultaten en bespreking	230
8.5 Conclusie	235
8.6 Referenties	237
9. DE INTERACTIE TUSSEN HET GEOGRAFISCH KAPITAAL EN DE LOCATIE-EISEN VAN STARTENDE ONDERNEMINGEN	240
9.1 Inleiding	240
9.2 Enkele kenmerken van de startende ondernemingen	241
9.3 Kennis van de regio is een sterke pullfactor	242
9.4 Belang en beoordeling van vestigingsfactoren	245
9.5 Kenmerken van de starterslocatie	252
9.6 Conclusie	260
9.7 Referenties	262
10. BUITENLANDSE MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN EN KENNISTRANSFERS: SAMENWERKING EN PRODUCTIVITEITSGROEI IN VLAAMSE STARTERS	265
10.1 Inleiding	265
10.2 O&O-activiteiten en internationale kennistransfers: Vlaamse ondernemingen en buitenlandse multinationale ondernemingen	268
10.3 Analyse van productiviteitsgroei in Vlaamse startende ondernemingen	272
10.4 Conclusie	277
10.5 Referenties	279
11. DE INVLOED VAN CONTINUE EN DISCONTINUE ALLIANTIESTRATEGIEËN OP DE INNOVATIEKRACHT VAN STARTERS	282
11.1 Inleiding	282
11.2 Meten van de tijdshorizon van allianties	283
11.3 Invloed van de tijdsdimensie van allianties op innovatiekracht	284
11.4 Conclusie	286
11.5 Appendix	288
11.6 Referenties	291
12. DE GRENZEN VAN FOCUS? OVER HET BELANG VAN EXPERIMENTEREN VOOR STARTENDE ONDERNEMINGEN IN ONTLUIKENDE INDUSTRIEËN	294
12.1 Inleiding	294
12.2 Theoretische achtergrond	294

12.3 Gevalstudies	296
12.4 Verschillende benaderingen van het businessmodel	299
12.5 Conclusie	304
12.6 Appendix: Kiezen tussen beide modellen: een analytisch kader	306
12.7 Referenties	310
13 INNOVATIEVE BEDRIJVEN EN HUN OPSTARHISTORIEK	314
13.1 Inleiding	314
13.2 Beschrijving van de geselecteerde bedrijven	316
13.3 Gegevensbronnen	320
13.4 Analyse	321
13.5 Conclusie	329
13.6 Referenties	332
CONCLUSIE EN BELEIDPISTES	333
1. We weten te weinig	334
2. Intenties en vermogen versterken	336
3. Transitie stimuleren	342
4. Jobs creëren	346
5. Financiële middelen	351
6. Innovatie en samenwerking	353
7. Internationalisering	354
8. Referenties	356